

Inomoščani po 1 milijon; jasno mi je toraj, da Maribor, ki se tudi razcvetati in povzdigniti hoče, ob veljavo priti in za drugimi mesti zaestati noče; zato iščejo dovoljenja za posojilo 1 milijona“.

Stvar se je po dolgem in živahnem besedovanju vrnila odboru v natančnejše pozvedovanje, katero je imelo ta vspanje, da se je mariborski srenji dovolilo 800.000 gld. na posojilo vzeti. In tako dobimo denarja, ž njim se pa marsikaj koristnega dogmati da.

Cerkvene zadeve.

Svarjenje pred branjem malopridnih časnikov.

(Posnetek iz vkupnega pastirskega lista švicarskih škofov do njih vernikov.)

K. Sv. apostol Joanez pravi: „Kdor odstopi in v nauku Kristusovem ne ostane, nema Boga. Če kdo k vam pride, in tega nauka seboj ne prinese, ga nikar ne sprejmite v svojo hišo, in ga tudi ne pozdravite. Kdor ga pozdravi, se udeleži njegovih hudobnih del.“ Če sv. apostol občenje z ljudmi prepoveduje, ki nauka Kristusovega nemajo, velja to gotovo tudi listom in časnikom, kateri nauka Kristusovega ne samo ne spoznavajo, ampak ga z vso strastjo napadajo. Zastran njih torej še bolj svarjenje velja: „Nikar jih n'e sprejmite v svojo hišo!“ Dá, preljudi gospodarji, učitelji in predstojniki, nikar jih ne sprejmite v svojo hišo!

Če je kužna bolezen blizo, koliko si prizadevate, da sebe in svoje domače okuženja ovarujete. Če je ob času vojne sovražnik blizo, kako skrbno mu vse pote zagrajate, vse prihode zapirate. Ali pa ni dušna kuga še nevarniša in sovražnik sv. vere še strašnejši? Nikar jih tedaj ne sprejmite v svojo hišo! — Ali kaj vidimo? Ljudje se naročujejo na časnike, cerkvi sovražne, jim dajo den na den dohajati v svojo hišo, jim odkažejo še častno mesto, polagajé jih sred mize, da jih domač in tujec lahko vidi. In kaj stoji pisano v teh časnikih? Denes se mešniki in minih obrekujejo, jutre se starodavne laži, dasi že stokrat ovržene, zoper sv. cerkev kot gola resnica pogrevajo, pojuternjem se najsvetejše skrivnosti naše vere zaničujejo in nesramno zasmehujejo. — Smé li kerščansk gospodar list trpeti, ki njegovo hišo pohujša? S sv. Joanezom odgovorjamo: „Nikar ga ne sprejmite v svojo hišo!“ Ako bi človek, ki Boga taji in nesramno govori, v vašo hišo stopil, bil ga li pustili med svojo družino? In takega mutastega zapeljivega (hudobni časnik namreč) pa spuščate v svojo hišo, po kateri den na den dušno kugo seje? Pohujšanje ostane pohujšanje, in kdor ga je zadolžil, bo za-nj tudi odgovor dajal.

Pa sv. apostol Joanez ne reče kar: „Ne sprejmite ga v svojo hišo“, ampak še tudi pristav-

lja: „In ga tudi ne pozdravite. Kdor ga pozdravi, se vdeleži njegovih hudobnih del.“ Kdor se torej na malopriden časnik naroči, se vdeleži njegovih hudobnih del. Podpira ga namreč s svojo naročnino, plačuje štibro sovražniku sv. cerkve, da jo toliko ležej napada, in se posredno tudi sam zoper njo vojskuje, v tem ko za poštene časnike nema beliča, ki zavolj take skoposti glad trpé in lakote umirajo. — Ali besede apostolove: „Kdor ga pozdravi, se udeleži njegovih del,“ pomenijo še več. Tujcu, ki bi den na den v hišo dohajal, da bi tvojo mater klel, bi gotovo vrata pokazal. Časniku pa, ki den na den vašo sv. mater, kat. cerkvo preklinja in psuje, pa odpirate vrata, in nastavljate usesa, in ga vrh tega še s svojim denarjem za njegovo nesramnost drago plačujete. O slepota! Ali se to ne pravi, tujih, hudobnih del se vdeleževati? — Pa vdeležba hudega sega še dalje. Kdo zamore zmeriti škodo, ki jo slab časnik med tvojo družino in vsemi, ki tvojo hišo obiskujejo, napravi! Kakoršen je namreč tvoj časnik, takošen boš v kratkem tudi ti, ki ga bereš. Tvoj časnik je brez vere in poštenja, — brez vere in poštenja boš v kratkem tudi ti in tvoja hiša, kakor nam tisoč žalostnih zgledov pričuje.

Porečeš: Meni časnik ne škoduje; jaz itak vem, kakó imam soditi o takih rečeh. Le vedeti želim, kaj naši sovražniki govorijo? — Prederznež! To vedeti je le možém treba, katerih dolžnost je, sv. cerkev in vero braniti. Je li pa tudi tvoja učenost zadostna, da bodeš ločil laž od resnice? Je li Eva prav storila, ki je že vedla Božje povelje, pa je še vendar zvedeti hotla kačino mnenje? Kar je bil kačini glas za Evo, je branje zapeljivega časnika za tebe. Kajti tudi tebe je učil Kristus moliti; „Ne vpeljay nas v skušnjavo!“ Ti pa še drago naročnino plačuješ, da skušnjava vsak den v tvojo hišo pride, in ti bi v skušnjavi ne poginil?

Ni prostora, še več posneti iz izvrstnega lista. — Skončavši rečejo škofje; „Kdor se na pošten list naroči, dvojno milošnjo dá; on podpira prvič list, kateri obrodi veliko dobrega v soseski, in malo žrtvo bo obilno blagoslovil večni Bog. Tudi svoja naznanila pošiljajte le poštenim listom in pridobivajte naročnikov med sosedi. Kdor pa za vse to nema srca in razuma, ta ne pozna sedanjega časa in njegovih nevarnosti.“

Gospodarske stvari.

O petiotiziranju.

(Piše Rih. Dolenc.)

Primerimo rajasneni način petiotiziranja, katerega smo edino pravega imenovali, z onim v „Slov. Narodu“ (števil. 106 in 107 lan. 1.) priporočenim. —

Koj prve vrste v „Narodu“ popisane „prakse“ se z našim načinom ne ujemajo, ker uči pisavec

v „Narodu“, da se petiotizira z „izprešanimi tropinami“; mi pa, da se ne smejo tropine pred petiotiziranjem nič iztisniti ali izprešati. — Res da vsak vinorejec vé, da se tropine, ako se delj časa pri miru ležati pusté, segrejejo, to je, sladkor, kolikor ga je še v njih, prične kipeti, in konečno se nastali alkohol dalje v kis ali jesih spremeni, ako je dotika s zrakom in nja gorkota nastanju kisa zadostna. Brez zadostne dotike s zrakom ostane alkohol dolgo dolgo časa nespremenjen, to se pa čisto lahko s tem doseže, da se tropine v posode ali pa jame dobro natlačijo, ter s slamo, trtnim perjem itd. in zemljo ali še bolje z ilovico zakrijejo. Meseca in meseca ostanejo tako shranjene tropine nespremenjene, to je: brez vsega eika (Essigstich), že celó pri nizki gorkoti. Ako bi se pa imelo pri petiotiziranju samo na to gledati, da se tropine ne skišejo, bogme! nobeden bi ne imel uzroka, pri nalivanju vode kaj posebno se podvizati, že celó tam ne, kjer se s čisto surovimi tropinami opravlja, kakor po Štajarskem, Avstrijskem itd., kjer vino po nemški šegi napravljajo, to je, mošt brez tropin za-se povreti puščajo. Za kraje, kjer vino bolj po italijanskem načinu napravljajo, to je, kjer mošt in tropine skupaj kipeti puščajo, to se ve da ne veljá, o tem pa poznejše kaj več. Kdor hoče popolnoma pravilno petiotizirati — in v dosego izvrstnega vina za prodajo bi nobeden drugače ravnati ne smel — ta mora več znati in storiti, kakor da se „nalivanje vode na tropine odlašati ne sme, ampak se mora to takoj po prešnji storiti, češ, da se sicer tropine segrejejo in skišejo, in so potem le za jezih“. („Narod“. Z dolivanjem ali petiotiziranjem „po prešanju“ zabraniš edino le, da se ti tropine ne skišejo; takošno petiotizirano vino pa v dobroti in dosledno se ve da tudi v ceni močno ali celó znižáš, lahko še ob vsi trgovsko vrednost spraviš. V čem da to pokvarjenje obstoji, bilo je že rečeno v 43. številki lanskega in ob kratkem v 3. številki letošnjega „Gospodarja“, kjer je brati: „Robkanje“) se mora hitro vršiti, če ne, se prične na razmaščenih jagodah razlita strojnina s zračnim kislicem vezati, in tropine zadobé potem rujavo barvo, poznejše vino pa zopern, neprijeten duh in okus po tropinah, ravno tako kakor iz iztisnjenih tropin in vode napravljeni „vinček“, „vin piccolo“, ali nemški „Hansel“. Ta duh se ne da več iz vina spraviti, zato se mora zeló paziti, da v vino ne pride, kar se doseže, ako se gleda na to, da ostanejo tropine vedno mokre“.

Ako pa tropine že med robkanjem lahko ono rujavo barvo zadobé, ktera pomenja zoperno poznejše vino, kaj bode pa še le s tropinami, koje se do petkrat izprešajo, do suhega izprešajo?! — Gotovo bodo zrujavele popolnoma tako, da bodo bolj česlu nego tropinam podobne. Da bi se s tropinami, koje so rujave postale, petioti-

zirati ne moglo, ni rečeno, saj se še s takimi petiotizira, koje so z moštom vred 6—8 dni vrele, in katere so se pozneje tudi otisnile; ali to petiotiziranje je vse kaj druga nego pravilno, in v kratkem pridemo tudi do tega, ter bomo o tem kaj več zvedli. Toda v krajih, kjer vino pravilno po nemškem načinu napravljajo — pustivši da mošt sam na sebi povre — to ne gre, ker se po tem ravnanju zatrosi v petiotizirano vino ptuj, neprijeten okus in duh, kar je bilo že omenjeno. Po tem napačnem načinu pridobljeno vino se tudi nigdar tako dobro prodalo ne bode, kakor bi se lahko, ako ptujega okusa in duha v sebi ne bi imelo. (Dalje.)

Telička ali bikec?

Sam sem že pred mnogimi leti v gospodar-
skih časnikih čital, pa tudi pisal: Ako hoče gospodar teličko ali bikeca, si lahko pomaga. Ko pa prví slišim svojega starega, blizo 70letnega vinarja leta 1856 trditi: telička bo! se nasmejem toliki njegovi gotovosti; vzroka pa mi povedati dolgo ni hotel. Enkrat pa, ko sva sama, mi na moje zopetno pitanje: zakaj se tako gotovo nadja od svoje krave teličke? plašljivo reče: „Če se od krave telička želí, naj se s polnim vimenom k biku žene; če se pa bikec želí, se mora krava poprej podojiti, pomolzti, pa bo“. — Na to radoveden pričakujem izteletnja njegove krave, ktera je zares teličko storila.

Do 1869. leta se nisem mogel prepričati omenjene resnice; takrat si pa za svoje posestvo troje velikih brejih krav nakupim, ktere za predoma bikece storijo. Jaz pa hočem teličke, ktere bi se doma v krave izredile, naše krme, postrežbe in kraja privadile. Torej zaukažem pojavne krave s polnim vimenom k biku gnati. Eno kravo je dekla zavoljo moje prazne vere, kakor je mislila, ali pa tudi iz kljubovanja, poprej pomolzla, in je zares sopet bikeca storila; drugi dve kravi pa ste s polnim vimenom k biku gnane bile, in storile teličke.

Po takem to ni prazna vera, marveč resnična pripomoč. Razjasnim si pa jaz to prikazen s tem le: Krava s polnim vimenom ima vse žile bolj polne in napete, ki jo tiščijo, tedaj tudi ne more imeti tako živega nagona za sparjenje, kakor ga menda ima s praznim vimenom, in se torej naravno slabeja stvar — telička — spočne; ináče pa bikec. Kdor kaj boljšega vé, pa naj pové.

Fr. Jančar.*)

*) Pri tej priliki spričujemo, da od g. Jančarja, razen gospodar-
skih spisov, nigdar dopisa za „Gospodarja“ prejeli nismo, da je toraj grda ovadba, ako dopisnik „od Drave“ v „Sl. Narodu“ št. 150 lan. leta sum vzbujá, da je dopis „od Negove“ v 59. listu lanskega „Gospodarja“ od č. g. Jančarja samega poslan bil. Dopisnik „od Drave“ menda ni pog. edal. kdo da je v dopisu „od Negove“ podpisan, ali pa misli, da mi bračee za nos vodimo.
Vredn.

*) O tem pisatelj v „Slov. Narodu“ nič ne pové. Pis.